

‘Advocaten kunnen leerstuk eigen schuld zinvoller gebruiken’

Advocaten beheersen het leerstuk van de eigen schuld in het aansprakelijkheidsrecht onvoldoende. Met een beroep op de schadebeperkingsplicht kunnen ze er voor hun cliënten heel wat meer uithalen. Dat beweert mr. Anne Keirse in haar onlangs verdedigde proefschrift.

Michel Knapen, journalist

Menig gezaghebbend jurist heeft het leerstuk van de eigen schuld omschreven als ‘ongrijpbaar’, waardoor het een slechte reputatie heeft gekregen. ‘Rechtters noch advocaten kunnen er goed mee uit de voeten en doen daarom maar wat’, stelt Anne Keirse. Advocaten gooien de schadebeperkingsplicht dan ook nooit goed in de strijd. En als zij er een beroep op doen, wordt dat slechts op intuïtief inzicht en billijkheidsgevoel gegrond. Dat maakt het voor rechtters gemakkelijk dit te passeren.’

Dat kan anders, en Keirse stelt een systematische benadering van de schadebeperkingsplicht voor. Daarvoor ontwikkelde zij een model, dat zij verwerkte in haar proefschrift *Schadebeperkingsplicht*. Anne Keirse (1975) is universitair docente aan de Rijksuniversiteit Groningen, waar ze 8 december haar proefschrift ook verdedigde.

Wie de schadebeperkingsplicht schendt, en er dus niets aan doet om de hem toegebrachte schade te beperken, ziet daarmee de aansprakelijkheid van de dader deels verloren gaan. De heersende leer koppelt daaraan vast dat de extra schade die de benadeelde redelijkerwijs had kunnen voorkomen, helemaal voor rekening van de benadeelde komt. Fout, betoogt Keirse, en zij verwijst naar art. 6:101 BW. ‘Maar dat artikel wordt niet of niet goed

toegepast, ook al beweren rechtters en advocaten van wel.’ Bij een juiste toepassing, aldus de promovenda, leidt een schending van de schadebeperkingsplicht in beginsel juist tot een verdeling van de extra schade over benadeelde en dader. Een ontleding in vier stappen van het eigen schuld artikel maakt dit inzichtelijk.

TOEREKENING

Keirses stappenplan kent vier fasen, en begint met de vooronderstelling dat er een dader is die aansprakelijk is. Dan begint de kwestie van de eigen schuld. Onderzocht moet worden of er een causaal verband bestaat tussen het gedrag van de benadeelde en de schade. Vervolgens moet worden gekeken of deze causale bijdrage aan de benadeelde kan worden toegerekend. Dat de benadeelde de extra schade had *kunnen* voorkomen door anders te handelen dan hij deed, is niet voldoende om hem zijn schade gedeeltelijk zelf te laten dragen. Vereist is tevens dat hij anders had *moeten* handelen. Op die manier kan worden bepaald of er sprake is van eigen schuld aan het oplopen van de schade. In de derde stap worden de rechtsgevolgen van de eigen schuld onder de loep genomen: de verdeling van de schade over de dader en de benadeelde. Die verdeling is weer te vinden in art. 6:101 BW, met als maatstaf de wederzijdse causaliteit. De schade wordt over beide partijen verdeeld in evenredigheid met de mate waarin de aan ieder toe te rekenen omstandigheden tot de schade hebben bijgedragen. En in de vierde stap kan de vraag worden beantwoord of de zo gevonden verdeling wel billijk is. Vinden we dat deze niet redelijk is, omdat het slachtoffer bijvoorbeeld een kind is, dan kan er nog een billijkheidscorrectie worden toegepast.

foto: Elmer Spaargaren

GEDEELDE VERANTWOORDELIJKHEID

Keirses proefschrift behandelt de aard, de inhoud en de draagwijdte van de op de benadeelde rustende schadebeperkingsplicht. Het biedt voor advocaten een aantal zinvolle handvatten. ‘De advocaat van een dader zal erop moeten wijzen dat de benadeelde de schade had moeten beperken. Om aan een deel van de aansprakelijkheid te ontkomen,

VERZON EN WON *einde*

Deze keer de uitslag van de laatste aflevering van de rubriek: Verander de wereld: verzin en win (*Advocatenblad* 2003-22). Op de foto, rechtstreeks van een tv-toestel, is Bram Moszkowicz te zien als gast van het programma RTL Boulevard.

De winnaar is

Ik ga nooit meer met Albert Verlinde in één kledkamer!
W. Anker, Leeuwarden

Eervolle vermeldingen

Veters, broekriemen, das en scherpe spullen bij de ingang afgeven s.v.p
Th. A. Jansen, Sneek

Whiplash? Ach, de pijn in mijn nek is nu wel over, maar een stropdas kan ik nog steeds niet verdragen
B. Lips, Sint-Oedenrode

zal hij de eigen schuld van de benadeelde moeten aantonen, maar dat kan eenvoudig aan de hand van mijn stappenplan. De advocaat van de benadeelde zal op zijn beurt moeten bepleiten dat niet alle schade die de benadeelde redelijkerwijs had kunnen voorkomen, voor eigen rekening moet blijven. De dader behoort namelijk evenmin

vrijuit te gaan. Immers, juist hij heeft de benadeelde in de benarde situatie gebracht waarin de dreiging van schade en daarmee de noodzaak tot schadebeperkend handelen ontstond. En waar beide partijen voor een bepaald schadedeel verantwoordelijk zijn, mist de afwenteling daarvan op één van beiden in de regel overtuigingskracht.'

A.L.M. Keirse: *Schadebeperkingsplicht. Over eigen schuld aan de omvang van de schade.* Kluwer Deventer, ISBN 90 130 1025 3 (€ 52).

Sterke stijging aantal zaken bij Hof van Discipline

Na een forse daling in 2002, is het aantal binnengekomen zaken bij het Hof van Discipline in 2003 weer sterk gestegen. In 2001 werden 230 zaken aangemeld, in 2002 187 en in 2003 257 zaken.

Dat blijkt uit het Jaarverslag over 2003 van de griffier van het Hof van Discipline. De stijging werd vorig jaar al voorspeld. Griffier mr. B.F. Keulen zei toen in het *Advocatenblad* (2003-6, 21 maart 2003) dat het Hof qua aantallen zaken achter de Raden van Toezicht aanhobbelt. 'Ik sprak onlangs iemand van de Amsterdamse Raad van Discipline, en die constateerde dat er op dit moment weer méér zaken worden aangemeld. Als dat klopt, dan merken wij dit later dit jaar of begin volgend jaar,' aldus de griffier bij die gelegenheid.

WISSELING VAN DE WACHT

Griffier mr. B.F. Keulen is eind 2003 gestopt met zijn werkzaamheden voor het Hof van Discipline. Hij was ruim 21 jaar (plaatsvervangend) griffier. Ook gestopt zijn mr. S.L. Braam, plaatsvervangend griffier, en de secretaresses mevrouw M.J. Hümmels (fulltime) en mevrouw M.P. Bonzet (parttime). Nieuwe griffier is mevrouw mr. I.F. Schouwink. Als plaatsvervangend griffiers zijn benoemd mr. R.J.M. Sintnicolaas en mr. F. Wubbena, beiden advocaat te Oosterhout.

De werkvoorraad van het Hof steeg slechts licht: op 1 januari 2003 stonden er nog 103 zaken op de rol, per 1 januari 2004 waren dat er 117. Een zaak wordt eerst als afgedaan beschouwd indien daarin

een einduitspraak is gedaan. In het aantal per 1 januari van enig jaar nog te behandelen zaken zijn dus begrepen de zaken die al wel op zitting zijn behandeld, maar waarin nog geen einduitspraak is gedaan.

De geringe stijging van de werkvoorraad is ondermeer te danken aan het feit dat er sinds 1 januari 2002 wordt gewerkt met vier kamers in plaats van drie. Daardoor kon het aantal zittingen stijgen van 43 naar 48, aldus het jaarverslag. Het streven is erop gericht om vijf zaken per zitting te behandelen.

Het totaalaantal 'griffiersuren' (bestede tijd door griffier en plaatsvervangend griffiers) bedroeg in 2001 1082,5, in 2002 1409,5 en in 2003 1339,6.

	'03	'02	'01	'00	'99	'98	'97	'96	'95	'94	'93
- Beroep van de klager (waarvan advocaten)	119 (7)	88 (5)	129 (3)	123 (2)	142 (3)	104 (9)	125 (9)	100 (8)	106 (11)	86 (7)	63 (1)
- Beroep van de verweerder	77	67	68	72	93	77	61	52	59	49	44
- Beroep van klager en verweerder	13	3	2	9	2	2	5	13	2	3	1
- Beroep van de landelijke deken	1	-	-	-	1	1	1	1	-	2	1
- Verwijzingen	18	11	10	16	12	15	9	14	4	6	1
- Voorzittersbeslissingen zonder verzet	8	6	10	5	9	8	5	9	9	9	4
- Beklag tegen verzet inschrijving	3	1	6	4	2	5	-	2	1	7	2
- Beklag tegen een beslissing van de deken ex art. 13/67 van de Advocatenwet	18	11	5	8	7	2	8	8	5	3	5
	257	187	230	237	268	214	214	199	186	165	121
Ingetrokken zaken uit hetzelfde jaar	9	7	4	4	9	3	2	4	7	10	5
	248	180	226	233	259	211	212	195	179	155	116

Bij de voorzittersbeslissingen ging het in nagenoeg alle gevallen om overschrijding van de beroepstermijn (artikel 56 lid 1 van de Advocatenwet) dan wel om hoger beroep tegen een beslissing van een raad van discipline waarbij het verzet tegen de beslissing van de voorzitter van die raad niet-ontvankelijk dan wel ongegrond was verklaard (artikel 46h lid 4 van de Advocatenwet). In een enkel geval was sprake van een beroepschrift dat niet als zodanig kon worden aangemerkt omdat daarin niet te lezen was welke de bezwaren tegen de beslissing van de Raad waren (art. 56 lid 3 van de Advocatenwet), terwijl het ook voorkwam dat klager beroep instelde hoewel de klacht gegrond was verklaard (artikel 56 lid 1 sub a van de Advocatenwet).